

Anna-Lise Christensens erindringer (1942), Skrevet 1. maj 2018

Noget af det første jeg kan huske er da jeg vågnede på (sygehuset) og min far sad ved siden af og hans ord "det var sku godt du vågnede". Jeg var faldet ned fra høloftet og ned på cementgulvet i laden, havde brækket armen og pådraget mig en hjernerystelse. Min familie siger jeg var 5 år. Fra min tid på hospitalet er der et par ting jeg kan huske: Det buldrede og glimtede rigtig meget en aften og vi var bange os unger der lå på stuen, tordennejr, men sygeplejersken bildte mig ind at det var fordi der var "dyrskue". I mange år derefter troede jeg at dyrskue var noget farligt noget. – Dyrskuepladsen var dengang lige over for sygehuset-. Ved siden af mig på stuen lå der en pige der var blevet brændt på det meste af kroppen, jeg ved ikke hvordan det var sket, men hun lå inden i en glaskuppel, det så meget uhyggeligt ud, men det var vel fordi luften omkring hende skulle være steril. Af mad kan jeg kun huske kartoffelmos med gulerødder og fisk blandet sammen!

Der lå altid en stor grusbunke på gårdspladsen, der lavede vi render fra toppen og rundt om bunken ned til bunden, så lagde vi en bold øverst oppe, den rullede fint ned til bunden, nogle gange måtte vi lave nogle kanter på renderne. Det må vist være Svend Aage og mig der legede med det.

Der var ikke ret mange penge at gøre godt med så vi fik ikke noget som helst nyt tøj, alt var omsyet af noget af mine søskendes aflagte tøj, det var da også godt nok, det tænkte jeg ikke så meget over, kun kan jeg huske at sko, det arvede jeg ikke altid, nogle gange fik jeg et par nye sko fra brugsen i Gevninge, når de blev for små, bestilte mor et nyt par fuldstændig magen til bare lidt større, det var nok de billigste hun kunne få, eller også fik far og mor kredit i brugsen. I skolen var der en af veninderne der bemærkede det. Gad vide hvorfor jeg ikke blev moppet, men det gjorde jeg ikke. Om sommeren skar far gummistøvlerne til, han skar skafterne af, så havde jeg et par fine gummisko, de var gode af have på i stubmarken.

Mors madpakker var ikke så sjove, rugbrød med et godt lag ukrydret svinefedt og et tykt lag af slagterimandens leverpostej, det kunne jeg simpelthen ikke li`. Om sommeren var det bedre da fik jeg skivede tomater og skivede jordbær på som pålæg. Det var rigtig dejligt for så var der et par af skoleveninderne der meget gerne ville bytte madder, så jeg byttede gladelig min jordbærmad med en "pålæg chokolademad".

Der kom handlende ud til os, ja til alle kommunens beboere, der kom slagter, bager, ostehandler og en fiskehandler, han kom som den eneste på cykel, der var foran på cyklen et lad med fisk imellem en masse is stykker.

Bageren kom i bil, mor købte runde landbrød af ham. Jeg husker at han altid skulle en tur ned ved gavlen, mor sagde at han nok skulle "lade vandet" og så kørte han bare, der var ikke noget med at vaske hænder. Jeg var da glad for at vi havde fået vores brød, men hvad med de næste der skulle købe brød.

Svogerslev lokalhistoriske forening

Hver formiddag kl. 8,30 fik vi frokost, eller en slags morgenmad, far havde været tidligt oppe og i stalden. Så var der kogte fisk og brød, det kunne jeg bestemt ikke lide, men jeg fik milken tror jeg nok det hedder. Hvis jeg var heldig havde mor lavet tykmælk, det var godt med rugbrødshappere på. Sommetider vankede der også øllebrød, ja vi levede godt, det synes jeg da dengang. Aftensmaden bestod altid af to retter mad, først en form for mælkegrød, eller sødsuppe el.lign., derefter sovs og kartofler og et eller andet stykke kød højst to stykker til hver. Om søndagen vankede der tit bøf med løg, flæskesteg, kyllingesteg el.lign.

Der var nogle pligter derhjemme selvom nogle af mine søskende ikke troede det, feje lade hver anden lørdag, delte denne pligt med Svend Aage, vaske op hver dag, eller være med til det, luge roer, være med i høsten og i haven.

Der var en gang jeg fik en fødselsdagsgave af far! Han havde været på mejeriet og i brugsen i Gevninge på min fødselsdag, da han kom hjem havde han et armbånd med hjem, det var et elastikarmbånd med 4 elastikker beklædt med blå og hvide perler, det glemmer jeg aldrig. Der vankede ikke så mange gaver.

Om vinteren når vi skulle i seng klædte vi os af ved kakkelovnen i stuen, tog tilløb og løb ind i seng, der var skide koldt og isblomster på vinduerne. Sommetider måtte man varme en mursten på kakkelovnen og placere i sengen, det var smadder godt.

Dengang gik man i skole, jeg havde i hvert fald ingen cykel de første år jeg gik i skole, senere da jeg blev "stor" og skulle til Svogerslev for at gå i skole, da fik min far sat en cykel sammen af nogle forskellige dele.

Gåturen til skolen om vinteren var slem, ens tæer var fuldstændig frosne, fodtøjet var gummistøvler med en halmvisk, det var altså ikke særligt varmt. Når man så kom hjem ventede mor inde i stuen ved kakkelovnen med en spand iskoldt vand, der puttede man så fødderne i, når der kom gang i blodomløbet igen gjorde det rigtig ondt, det var forfærdeligt. De første tre år gik jeg i skole i Kornerup hos fru Nilsson, så skulle man i lille tredje det var hos Bondrup-Hansen i Svogerslev, man gik to klasser i skole på samme tid, lille tredje i den ene side af klasselokalet med skolebøger der hørte til der, og store tredje i den anden side af klasselokalet med dens skolebøger. Det fungerede fint, men vi havde ikke så mange forskellige fag, skriftlig dansk, læsning, regning, religion, salmevers, geografi jævnligt og danmarkshistorie vistnok også en gang om ugen. Jeg tror

Svogerslev lokalhistoriske forening

vi fik lært det vi skulle, men jeg kunne godt ønske mig at vi havde haft nogle sprog, andre mennesker på min alder har lært engelsk og tysk, men det gjorde vi ikke på landet, der var også kun en lærer. Ærgerligt, men sådan var det.

Om aftenen hjemme sad man rundt om spisebordet, mor strikkede og læste bøger, far læste avis, os andre læste bøger, radioen kørte, vi hørte politiske programmer, der var tit forskellige politikere der diskuterede i radioen, det var noget vore forældre var meget interesseret i. Der var gammeldags dansemusik om mandagen tror jeg, gøglervognen om lørdagen, lørdagspigerne sang, Snøvlesofie kan jeg også huske.

De ældste af min søskende var flyttet hjemmefra da jeg var barn, Bent og Eivind var i lære og boede stadig hjemme. Jeg glædede mig meget til de ældre søskende skulle komme hjem om søndagen, gad vide hvorfor, for jeg kunne hverken stå eller gå dem tilpas, jeg var den forkælede lillesøster, jeg har aldrig kunnet regne ud hvorfor og hvorfor det kun var mig, Svend Aage var der da også, han måtte da det samme som mig, men det var kun mig de var onde i sulet på. – Ikke Eivind skal jeg skynde mig at sige, tværtimod.

Engang var der biografforestilling i Gevninge forsamlingshus, da fik vi lov at komme i biografen vi så Solstik.

Mor vaskede storvask en gang om måneden, så blev der tændt op i grukedlen, tøjet blev kogt. derefter skrubbet på et vaskebræt. Så blev det hængt til tørre på tørresnoeren og på ligusterhækken, der lå fars lange underbukser til tørre, mor var selvfølgelig træt efter sådan en dag. Svend Aage og jeg legede et eller andet der åbenbart var for larmende for hende, vi fik i hvert fald en lussing så det sang i hovedet længe efter, det er den eneste gang jeg kan huske vi har fået en lussing.

Høsten.

Far kørte med sine heste foran selvbinderen markerne igennem. Så skulle negene sættes i hove i en tid, hvorefter det hele blev kørt hjem og sat i halmstakke til det blev fars tur til at have tærskværket på besøg. Når der skulle tærskes hjalp man hinanden. Man havde i fællesskab købt et tærskværk. Hvert andet år startede man hos Rasmus nede ved landevejen, og det andet år i den anden ende af rækken. For mig var det en spændende tid, da skete der da noget. Mor skulle servere mad for høstfolkene, jeg synes tit det var suppe. Om vinteren stod tærskværket i Alfred og Rigmors lade, de havde åbenbart plads til det.

Svogerslev lokalhistoriske forening

Samme Alfred var alletiders, når jeg var rundt og sælge lodsedler, husker ikke for hvad, "gemte" jeg altid Alfred til sidst, han købte altid alle de resterende lodder.

På engen stod der vand om vinteren, det frøs til is. Far lavede en "rund karrusel", en pæl i midten hvor han fastgjorde en lang stang, på enden af stangen var bundet en slæde (kælk), en skulle skubbe til stangen så den kørte rundt og en sad på kælken og fik en karruseltur, man blev helt rundtosset. En gang hvor jeg havde en veninde på besøg legede vi med denne karrusel, - Else -, det hed veninden skubbende, så blev hun træt af det og gik væk fra midten, men hun overså kælken der kom farende, den slog benene væk under hende og hun faldt med et brag. I faldet bed hun underlæben igennem, det blødte meget, lægen blev tilkaldt, hendes far hentet, på spisebordet blev hun anbragt, det var vel en passende højde for lægen, og med lokalbedøvelse blev hendes underlæbe syet sammen. Hendes far dejsede om, han kunne ikke tåle mosten. Else render stadigvæk rundt med et ar fra dengang.

Far og mor kæmpede med en rigtig dårlig økonomi. Far var daglejer når der var brug for det, bl.a. hos sognerådsformanden i Svogerslev Ingeborg Rasmussen og på en stor gård i Herslev. Mor fik jobbet som bibliotekar på biblioteket i Svogerslev, det har hun fået meget ros for. Hun arbejdede også for invalideretten, der var meget læsestof for hende, det var jo vigtigt at man satte sig ind i det menneskes situation som søgte invalidepension. Også for at tjene lidt ekstra åbnede de husmandsstedet for enlige mødre fra København i sommerferien. Det tjente de lidt ved. Der var også noget med at de dyrkede grønne bønner for en eller anden producent, jeg kan i hvert fald huske at vi plukkede bønner i lange baner, det var ikke det sjoveste.

Der var en mor og en søn på ferie engang hvor der skulle slagtes en gris, den slags ordene min far selv med hjælp fra naboen, grisen blev lagt ned på et bord ude i laden, det var ikke engang et bord, men to bukke med en plade lagt over, der var mandskab til at holde det stakkels dyr, kniven blev stukket i halsen, blodet løb ned i en spand med byggryn tror jeg, der skulle rundt hele tiden medens blodet løb. Grisen skreg "i vilden sky", det er klart, deraf udtrykket tror jeg. Den feriedreng der var der på dette tidspunkt overværede slagteriet, det kunne han ikke rigtigt klare, han flygtede ned i engen, og han spiste ikke kød resten af den tid han var på ferie hos os.

Vore forældre var medlemmer af et sangkor, Bondrup-Hansen, vores lærer, var vist forgangsmand her, han kunne spille på klaver, det var meget rart at der var musik til sangene, det var højskolesangbogen der blev brugt, det foregik i gymnastiksalen på Andreasskolen. Edith Larsen og Grethe Nordlund serverede kaffe og kage. Jeg må jo have været med. Dette sangkor holdt også Skt. Hansaften med bål og div. underholdning, det ene år blev det holdt hos far og mor nede i engen, det andet år på den anden side af Svogerslev sø, hos mølleren, ham kan jeg ikke huske hvad hed. Inden bålet blev tændt blev der "leget", man skulle løbe om kap med en kartoffel på en spiseske! "To mand frem for en enke", sækkevæddeløb der var benene puttet i en sæk og man skulle så løbe alt hvad man kunne, nogle faldt, men alle synes det var sjovt, der blev serveret aftensmad og kaffe inden bålet blev tændt.

Svogerslev lokalhistoriske forening

Som tidligere skrevet var pengene meget små på Niels Frederiksensvej 22, Bodil gik med tvillingerne i barnevogn fra Sct. Hansgade 36, hvor hun boede sammen med Bent, til Kornerup for at hjælpe far med forskellige ting, bl.a. luge roer og høste. Hun var tit i Kornerup, det endte med at Bodil og Bent flyttede hjem, for som Bent sagde du er der jo altid alligevel. Det var bestemt ikke uden problemer, to husmødre, et køkken, man boede simpelthen i de samme rum alle sammen, dog havde man hvert sit soveværelse, stue og køkken og alt andet var fælles. Jeg sov i entreen, eller dengang hed det gangen. Det må have været i ca. 1954 – 55.

Det var ikke sjovt, men dette gjorde at far og mor ikke måtte gå fra hus og hjem, nu kom der pludselig et par indtægter til. Jeg synes det var flot af Bodil og Bent. Jørgen blev født i 1957, Per og Frank i 1951, på en måde har jeg altid synes det var mine brødre.

Imellem Bent og Eivind var der en søster der døde, hun var kun 3 mdr. hun hed Anna-Lise, hende er jeg opkaldt efter, men i daglig tale er jeg bare Lise.

Jeg håber jeg husker rigtigt, men det er efter bedste evne.